

BADANIE CZYTELNICTWA UCZNIÓW SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH

19 września 2018 r.

CEL BADANIA

Poznanie opinii młodzieży na temat różnych aspektów czytania takich jak:

- motywacje czytelnicze,
- korzyści odnoszone z lektury,
- wybory czytelnicze.

METODOLOGIA BADANIA

Metoda badawcza - badanie ankietowe

METODOLOGIA BADANIA

Elektroniczny kwestionariusz ankiety został zamieszczony na stronie internetowej biblioteki w **miesiącach wrzesień 2017 - luty 2018**. Do uczniów docierano poprzez nauczycieli bibliotekarzy szkolnych, którzy włączyli się w to badanie poprzez zachęcanie młodzieży do wypełnienia ankiety.

BUDOWA ANKIETY

Ankieta zawierała 6 pytań otwartych

PYTANIA ANKIETOWE

1. **Czy uważasz, że czytanie jest modne? (Uzasadnij swoją odpowiedź)**
2. **Z jakich powodów najczęściej sięgasz po książkę?**
3. **Jakie korzyści odnosisz z czytania książek?**
4. **Czy przeczytana książka skłania Cię do refleksji nad życiem? (Uzasadnij swoją odpowiedź)**
5. **Jakie byłoby Twoje życie, gdyby nie było w nim książek?**
6. **W jaki sposób zachęciłabyś / zechęciłbyś rówieśników do czytania książek?**
7. **Jakie ważne dla Ciebie książki poleciałabyś /polecilbyś koleżance/koledze? (Podaj tytuły)**

WYNIKI ANKIETY

**Ankietę wypełniło 50 uczniów
ze szkół ponadpodstawowych, z czego:**

- **58% stanowiły uczennice,**
- **42% stanowili uczniowie.**

PYTANIE ANKIETOWE NR 1

Czy uważasz, że czytanie jest modne?
(Uzasadnij swoją odpowiedź)

WYNIKI ANKIETY

Rozkład odpowiedzi:

- 24 uczniów odpowiedziało na pytanie negatywnie,
- 24 uczniów odpowiedziało na pytanie pozytywnie,
- 2 uczniów nie potrafiło wskazać konkretnej odpowiedzi.

WYNIKI ANKIETY

Czytanie jest modne ponieważ:

- można pochwalić się w rozmowie ze znajomymi ciekawą, przeczytaną książką,
- dzięki czytaniu można zgłębić swoją wiedzę i poprawić słownictwo, rozwinąć swój umysł, rozwinąć wyobraźnię i logiczne myślenie, poszerzyć swoje horyzonty,
- czytanie i książki nigdy nie wyjdą z mody,
- nie jest modne czytanie książek papierowych, natomiast elektronicznych bardziej.

WYNIKI ANKIETY

Czytanie jest niemodne ponieważ:

- filmy i seriale wypierają czytanie,
- czytanie było modne kiedyś,
- młodzi ludzie coraz rzadziej i mniej czytają,
- czytanie niestety nie jest modne, lecz młodzież nie zauważa jak bardzo to jest ważne do poprawnego rozwoju i samokształcenia.

WYNIKI ANKIETY - komentarz

Niemal proporcjonalny rozkład odpowiedzi negatywnych i pozytywnych na pytanie ankietowe

„Czy uważasz, że czytanie jest modne ?”

świadczy o tym, że czytanie **pozostaje wciąż atrakcyjne dla części młodzieży pomimo pogłębiającego się kryzysu czytelnictwa.**

PYTANIE ANKIETOWE NR 2

Z jakich powodów najczęściej sięgasz po książkę?

WYNIKI ANKIETY

Najczęściej udzielane odpowiedzi:

- ciekawa treść, rozwój zainteresowań, zgłębienie i poszerzenie wiedzy, wzbogacenie słownictwa,
- z obowiązku lekturowego,
- oderwanie się od rzeczywistości, od szkoły, przeniesienie się w inne realia, inny świat, oczyszczenie umysłu, relaks, rozrywka, odpoczynek,
- dla przyjemności, z ochoty na nowe historie,
- z powodu wolnego czasu, z nudów.

WYNIKI ANKIETY

Wybrane wypowiedzi - cytaty

Sięgam po książkę, by poszerzyć swoje horyzonty i wzbogacić wyobraźnię, jest to niesamowita rozrywka i zabijacz czasu.

Z chęci odpoczynku, ucieczki od świata zewnętrznego, w poszukiwaniu nowych bodźców, doznań, inspiracji, z łakomstwa refleksji, rozważań, z ciekawości świata.

Bardzo lubię czytać, książka jest dla mnie elementem dnia codziennego, czytanie absorbuje moją uwagę i jest dla mnie przyjemne.

Uwielbiam czytać książki, dużo wolnego czasu na nie poświęcam, uważam, że rozwijają mnie w wielu aspektach oraz jest wiele gatunków, które po prostu lubię i mnie interesują.

PYTANIE ANKIETOWE NR 3

Jakie korzyści odnosisz z czytania książek?

WYNIKI ANKIETY

Najczęstsze argumenty w wypowiedziach respondentów:

- **poszerzenie słownictwa i wiedzy**, rozwój wyobraźni, staję się bardziej elokwentny, pomoc w nauce ortografii, lepsze oceny z polskiego, rozwój logicznego myślenia,
- **odpoczynek, zabawa, relaks, przyjemność**, oderwanie się od własnych problemów, dobry i miły sposób na spędzenie czasu, poczucie satysfakcji i zadowolenia z przeczytanej książki, pasja,
- **poznawanie sposobu patrzenia na świat innych ludzi**, poznawanie ciekawych historii, książki stanowią bazę dla mądrych przemyśleń, można odnosić się do przykładów z literatury, pozwalają spojrzeć na świat inaczej, zmuszają do myślenia, czasami zmieniają poglądy, przyswajanie wartości ukazanych za pomocą decyzji bohaterów.

WYNIKI ANKIETY

Wybrane wypowiedzi uczniów

Na pewno poprawia się moja spontaniczność językowa. Nie mam poczucia zmarnowanego czasu. Zwiększa się moja umiejętność współodczuwania, empatii, dzięki stawianiu mnie w różnych sytuacjach, często mi nie znanych, uczę się.

„Czytelnik może żyć życiem tysiąca ludzi, zanim umrze. (...) Człowiek, który nie czyta, ma tylko jedno życie.” George R.R. Martin, Taniec ze smokami cz. 1

WYNIKI ANKIETY

Mam większe słownictwo, łatwiej zapamiętać mi pisownię ortograficzną niektórych wyjątków. Potrafię z łatwością odnieść się do przykładów z literatury. Ale przede wszystkim książki pozwalają mi spojrzeć na świat inaczej.

Książki poszerzają mój wewnętrzny słownik oraz czasami zmieniają moje poglądy, zmuszają do myślenia.

Poszerza zasób słownictwa i wykształca wyobraźnię, oczywiście korzyści jest o niebo więcej lecz te są dla mnie najważniejsze.

PYTANIE ANKIETOWE NR 4

Czy przeczytana książka skłania Cię do refleksji nad życiem?

(Uzasadnij swoją odpowiedź)

WYNIKI ANKIETY

Rozkład odpowiedzi:

- 36 uczniów odpowiedziało na pytanie pozytywnie,
- 14 uczniów odpowiedziało na pytanie negatywnie.

WYNIKI ANKIETY

**Refleksje nad życiem płynące z przeczytanej lektury
wynikają z tego, iż:**

- **lektura pozwala spojrzeć na świat szerzej** - prezentowane są problemy z innej perspektywy, z innego punktu widzenia, w innym świetle, nad którym warto się zastanowić, poznajemy aspekty życia, których nie znamy, poglądy odmienne od naszego sposobu myślenia, bohaterowie mają różne spostrzeżenia na świat o jakich nie pomyślimy, prowadzi to do zastanowienia się, które poglądy są bliższe prawdy, kto ma rację.

- **lektura pozwala skonfrontować własne problemy w świetle problemów bohaterów książkowych** - problemy zawarte w książkach można przełożyć na własne życie, książki mogą pomóc w rozwiązaniu własnych problemów, na podstawie przeżyć uczymy się jak zachować się w różnych sytuacjach, możemy rozstrzygać czy mój problem jest rzeczywiście problemem.

WYNIKI ANKIETY

Ankietowana młodzież widzi konieczność refleksji nad przeczytanym tekstem - poważne problemy zawarte w książkach aż „krzyczą, aby się nad nimi pochylić i rozważyć”, często wątki długo siedzą nam w głowach, bezrefleksyjne czytanie jest bezwartościowe, należy szukać drugiego sensu ukrytych znaczeń, przekładać na własne życie, refleksja może pozwolić dowiedzieć się więcej o świecie i o samych sobie, dobra książka zmusza do wyciągania wniosków.

WYNIKI ANKIETY

14 respondentów odpowiedziało, że przeczytana książka nie skłania ich do refleksji nad życiem.

3 odpowiedzi odnosiły się do literatury fantasy:

- *Nie, moim ulubionym gatunkiem książek jest fantasy, które nie niesie ze sobą aż tak filozoficznego przesłania, by skłaniać mnie do refleksji nad życiem.*
- *Zależy jaka jest to książka. Z reguły są to książki fantastyki więc nie zagłębiam się myślami nad daną fabułą.*
- *Tak modna wśród młodzieży fantastyka nie uczy niczego.*

WYNIKI ANKIETY – komentarz

Zdecydowanie większa liczba odpowiedzi pozytywnych na pytanie „Czy przeczytana książka skłania Cię do refleksji nad życiem?” świadczy o tym, że książka jest często punktem wyjścia do głębszego zastanowienia się nad życiem. Warto zauważyć, że w części opinii młodzieży, takich wrażeń nie dostarczają książki z chętnie czytanego gatunku literackiego jakim jest literatura fantastyczna.

PYTANIE ANKIETOWE NR 5

Jakie byłoby Twoje życie, gdyby nie było w nim książek?

WYNIKI ANKIETY

**21 respondentów odpowiedziało,
że życie bez książek byłoby nudne.**

WYNIKI ANKIETY

Pozostałe odpowiedzi

Życie bez książek byłoby:

- z jedną perspektywą, płytkie, zubożałe duchowo,
- uboższe o wiele myśli i doświadczeń,
- smutne, puste, osamotnione,
- bez rozwoju wyobraźni,
- szare i nijakie, ponure, monotonne,
- mógłbym być analfabeta,
- bez książek w życiu brakowałoby czegoś ważnego,
- byłbym bezmyślnym cebulakiem słuchającym discopolo i oglądającym słabe seriale, moja wiedza i potrzeby byłyby ograniczone,
- trudno byłoby mi bez książek, ponieważ wiele czasu spędzam czytając je, pomagają mi w oderwaniu się od własnych problemów.

PYTANIE ANKIETOWE NR 6

**W jaki sposób zachęciłabyś / zachęciłbyś
rówieśników do czytania książek?**

WYNIKI ANKIETY

Sposoby zachęcenia do czytania w świetle wypowiedzi uczniów:

- **polecenie dobrej książki** - pomoc w znalezieniu odpowiedniej książki, dobranie książki do upodobań danej osoby, pożyczenie książki,
- **przekonywanie polegające na ukazaniu korzyści płynących z czytania.**

WYNIKI ANKIETY

Argumenty, których użyliby uczniowie w celu zachęcenia do czytania - cytaty

- *Spróbowałamby opowiedzieć o tym jak wspaniałe jest czytanie, jak wiele nam to daje, opowiadałabym o tym w sposób ciekawy i z ogromną pasją.*
- *Dzięki czytaniu rozwijamy swoją wyobraźnię, kreatywność, poszerzamy swoją wiedzę.*
- *Czytanie rozwija naszą wyobraźnię i jest cennym źródłem wiedzy życiowej.*
- *Powiedziałabym im, że książki to nie tylko różne lektury szkolne i dzieła z dawnych czasów, ale także bardzo ciekawe współczesne teksty, które mogą ich wiele nauczyć.*
- *Jeśli komuś zależy na samorozwoju, ma jakąkolwiek ambicję i nie boi się pozytywnych zmian to musi koniecznie spróbować. Jeśli nie to tylko na tym traci.*

WYNIKI ANKIETY

- *Wybrałbym książkę na podstawie której ktoś oglądał film i ten mu się spodobał. Myślę, że po ciekawym seansie przeczytanie książki może być ciekawą alternatywą.*
- *Ponieważ mogą rozwinąć swoją osobowość i rozszerzyć wiedzę.*
- *Polecałabym książki o tematyce związanej z życiem młodych ludzi.*
- *Najczęściej robię to opowiadając o danej książce i mówiąc do jakich przemyśleń mnie skłoniła.*
- *Żywo opisałabym emocje jakie towarzyszyły mi przy czytaniu jej.*
- *Zastanowiłabym się jakie tematy ta osoba lubi i bym ją zachęcała cytatami bądź krótkimi fragmentami tak, aby ta osoba dałaby się wciągnąć.*

PYTANIE ANKIETOWE NR 7

**Jakie ważne dla Ciebie książki poleciałabyś /poleciłbyś
koleżance/koledze?**

(Podaj tytuły)

WYNIKI ANKIETY

**Powieść obyczajowa, kryminalna, historyczna,
opowiadania**

WYNIKI ANKIETY

1. **Bułhakow Michaił „Mistrz i Małgorzata”** (powieść rosyjska)
2. **Brooks-Dalton Lily „Dzień dobry, północy”** (amerykańska powieść obyczajowa)
3. **Conrad Joseph „Jądro ciemności”** (opowiadanie angielskie)
4. **Christie Agatha „I nie było już nikogo”**(angielska powieść kryminalna)
5. **Christie Agatha „Karty na stół”** (angielska powieść kryminalna)
6. **Christie Agatha „N czy M?”** (angielska powieść kryminalna)
7. **Foer Jonathan Safran „Wszystko jest iluminacją”** (amerykańska powieść obyczajowa)
8. **Foer Jonathan Safran „Strasznie głośno, niesamowicie blisko”**(amerykańska powieść obyczajowa)
9. **Frey James „Milion małych kawałków”** (amerykańska powieść autobiograficzna)
10. **Fynn „Halo, pan Bóg? Tu Anna”** (powieść angielska)

WYNIKI ANKIETY

11. Goethe Johann Wolfgang „Cierpienia młodego Wertera” (powieść niemiecka)
12. Gombrowicz Witold „Ferdydurke” (powieść polska)
13. Kafka Franz „Proces” (powieść)
14. King Stephen „Zielona mila” (amerykańska powieść sensacyjna)
15. Kesey Ken „Lot nad kukulczym gniazdem” (powieść amerykańska)
16. Márquez Gabriel „Sto lat samotności” (powieść kolumbijska)
17. Masłowska Dorota „Między nami dobrze jest” (utwór dramatyczny)
18. Mickiewicz Adam „Dziady” (dramat polski)
19. Millay Katja „Morze spokoju” (amerykańska powieść obyczajowa)
20. Monty Roberts „Człowiek, który słucha koni” (powieść amerykańska)

WYNIKI ANKIETY

21. Prus Bolesław „Lalka” (powieść polska)
22. Sparks Nicholas „I wciąż ją kocham” (amerykańska powieść obyczajowa)
23. Sparks Nicholas „Szczęściarz” (amerykańska powieść obyczajowa)
24. Sparks Nicholas „We dwoje” (amerykańska powieść obyczajowa)
25. Sugg Zoe „Girl Online : solo” (angielska powieść obyczajowa)
26. Szczypiorski Andrzej „Msza za Miasto Arras” (polska powieść historyczna)
27. Terakowska Dorota „Poczwarka” (polska powieść obyczajowa)
28. Terakowska Dorota „Tam gdzie spadają Anioły” (polska powieść obyczajowa)
29. Terakowska Dorota „W krainie kota” (polska powieść obyczajowa)
30. Todd Anna „After” (amerykańska powieść z gatunku fan fiction)
31. Zafon Carlos Ruiz „Cień Wiatru” (powieść hiszpańska)
32. Zafon Carlos Ruiz „Księżę Mgły” (powieść hiszpańska)
33. Kamiński Aleksander „Kamienie na szaniec” (powieść historyczna)

WYNIKI ANKIETY

Ponadto powieści kryminalne **Charlotte Link** (niemiecka pisarka) i **Camilli Laksberg** (szwedzka pisarka) oraz powieści detektywistyczne **Arthura Conana Doyle'a** (szkocki pisarz).

WYNIKI ANKIETY - komentarz

- wybory lekturowe młodzieży to przede wszystkim powieści obyczajowe (romanse, melodramaty) i kryminalne, w mniejszym stopniu historyczne, **autorów obcojęzycznych, przede wszystkim amerykańskich i angielskich** (Zoe Sugg, Nicholas Sparks),
- **powieści obyczajowe pióra polskich autorów są prawie nieobecne w obiegu czytelniczym nastolatków** (wyjątek Dorota Terakowska, Dorota Masłowska),
- wśród wyborów czytelniczych młodzieży pojawili się także autorzy reprezentujący dobrą literaturę powieściową jak Carlos Ruiz Zafon czy Ken Kesey, a nawet tytuły z kanonu klasyki literackiej jak „Sto lat samotności” Gabriela Márqueza, „Proces” Franza Kafki, „Mistrz i Małgorzata” Michaiła Bułhakowa.

WYNIKI ANKIETY

**Powieść fantastyczna, postapokaliptyczna,
grozy, fantastyka naukowa**

WYNIKI ANKIETY

1. Bert Peter „Malowany człowiek” (amerykańska powieść fantastyczna)
2. Cassandra Clare „Dary anioła” (amerykańska seria powieści fantasy)
3. Flanagan John „Ruiny Gorlanu” (australijska powieść fantasy)
4. Funke Cornelia „Atramentowe serce” (niemiecka powieść fantasy)
5. Głuchowski Dmitrij „Metro 2033” (rosyjska powieść postapokaliptyczna)
6. King Stephen "TO" (amerykańska powieść grozy)
7. Lem Stanisław „Solaris” (fantastyka naukowa)
8. Martin George „Pieśń lodu i ognia” (amerykańska seria powieści fantasy)
9. Mull Brandon „Baśniobór” (amerykańska seria powieści fantasy dla dzieci)
10. Piekara Jacek „Ja inkwizytor” (polska powieść inkwizytorska)

WYNIKI ANKIETY

11. **Pilipiuk Andrzej „Operacja: Dzień Wskrzeszenia”** (polska powieść fantastyczno - przygodowa)
12. **Roth Veronica „Trylogia: Niezgodna; Zbuntowana; Wierna”** (amerykańska powieść fantastyczna)
13. **Rowling Joanne „Harry Potter i Insignia Śmierci”** (angielska powieść fantasy)
14. **Sapkowski Andrzej „Wiedzmin”** (polska powieść fantasy)
15. **Tolkien John Ronald Reuel „Władcy pierścieni”** (angielska powieść fantasy)
16. **Tolkien John Ronald Reuel „Silmarillion”** (angielska powieść fantasy)
17. **Tolkien John Ronald Reuel „Hobbit”** (angielska powieść fantasy)
18. **Woon Yvonne „Piękni i Martwi”** (amerykańska powieść grozy)

WYNIKI ANKIETY

Ponadto książki **Howarda Phillipsa Lovecrafta i Stephen Kinga**
(amerykańscy pisarze powieści fantasy i grozy).

WYNIKI ANKIETY - komentarz

- literatura fantastyczna, wśród której można wyróżnić literaturę postapokaliptyczną, grozy, dystopijną wciąż stanowi ważny nurt wyborów czytelniczych młodzieży, w większości czytane powieści są pióra autorów obcojęzycznych, przede wszystkim amerykańskich i angielskich - **John Ronald Reuel Tolkien, Stephen King, George Martin, Veronica Roth,**
- wśród czytanych powieści znalazło się kilka ciekawych tytułów jak **„Metro 2033” Dmitrija Głuchowskiego,**
- z polskich pisarzy ciągle czytany jest **Andrzej Sapkowski** oraz reprezentujący typ fantastyki naukowej **Stanisław Lem.**

WYNIKI ANKIETY

Poradniki, szkice literackie, publicystyka

1. **Brett Regina „Bóg nigdy nie mruga: 50 lekcji na trudniejsze chwile w życiu”** (poradnik psychologiczny)
2. **DeMarco M.J „Fastlane Milionera”** (poradnik dotyczący rozwijania własnego biznesu)
3. **Markowicz Włodek „Kropki”** (szkice literackie)
4. **McGrath Alister , McGrath Joanna Collicutt „Bóg nie jest urojeniem: złudzenie Dawkinsa”** (książka popularnonaukowa)

WYNIKI ANKIETY

Biografie i opracowania sportowe

1. **Gerrard Stewen „Serce pozostawione na Anfield : autobiografia legendy Liverpoolu”** (biografia sportowa)
2. **Ferguson Alex „Biografia”** (biografia sportowa)
3. **Lagercrantz David, Ibrahimović Zlatan „Ja, Ibra”** (biografia sportowa)
4. **Historia Bundesligi**

WYNIKI ANKIETY

Utwory dla dzieci

1. **Kownacka Maria „Plastusiowy pamiętnik”**
2. **Burnett Frances Hodgson „Mała księżniczka”**

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ!

